

# KESTÄVÄÄ MENOA

## OPETTAJAN OHJEET ALAKOULUUN

**Kestävää menoa! -oppimateriaali** soveltuu kokonaisuudessaan parhaiten 4.–6. -luokkalaisille.

*3.-luokkalaisten kohdalla voitte jättää pois osion 2 (Reitit kartalle!) sekä paikkaoppiosuuden osiosta 3 (Ulos ja liikkeelle!), mikäli opettaja arvioi niiden olevan haasteellisia tai ryhmillä ei ole tarpeeksi tabletteja käytössään.*

Kokonaisuudesta voi poimia vain osan tai kaikki neljä osiota, jotka täydentävät toisiaan. Oppimateriaali soveltuu ainakin ympäristöopin, yhteiskuntaopin, kuvataiteen ja liikunnan oppitunneille.

Kokonaisuuden tarkoituksena on selventää omien liikkumistottumusten vaikutuksia ympäristöön ja terveyteen sekä kiinnittää huomiota omiin arjen reitteihin myös turvallisuuskulmasta.

**Materiaali on toteutettu hieman suppeampana myös yläkoulun ja toisen asteen opiskelijoiden käyttöön. Materiaalisivulta löydät nämä ohjeet ja materiaalit.**

---

## SISÄLLYS

<b>Osio 1: Mitä tarkoittaa kestävä liikkuminen? .....</b>	<b>2</b>
Tehtävän kulku .....	2
Oppimistavoitteet ja opittavat taidot.....	2
<b>Osio 2: Reitit kartalle – paikkaoppia luokassa.....</b>	<b>3</b>
Tehtävän kulku .....	3
Valmistelut.....	4
Oppimistavoitteet ja opittavat taidot.....	4
<b>Osio 3: Ulos ja liikkeelle – paikkaoppia lähiympäristössä .....</b>	<b>5</b>
Tehtävän kulku .....	5
Valmistelut.....	5
Oppimistavoitteet ja opittavat taidot.....	6
<b>Osio 4: Tulevaisuuden liikkujat – yhteenveto opitusta luovana projektina.....</b>	<b>7</b>
Tehtävän kulku .....	7
Oppimistavoitteet ja opittavat taidot.....	8

## OSIO 1: MITÄ TARKOITTAÄ KESTÄVÄ LIIKKUMINEN?

Tämä osio toimii oppimateriaalin johdantona. Verkkosivulla toteutettavat tehtävät tutustuttavat oppilaat kestävän liikkumisen käsitteisiin ja antaa tarvittavat taustatiedot seuraavien osioiden tekemiseen ja ymmärtämiseen. Osion tehtävät auttavat ymmärtämään mitä kestävä liikkuminen on, mitä vaikutuksia liikenteellä on ja miten liikkumisvalintamme vaikuttavat ilmastonmuutokseen ja ympäristön tilaan.

**Opettava aine: Ympäristöoppi, yhteiskuntaoppi**

**Arvioitu kokonaiskesto: 1–2 oppituntia**

### TEHTÄVÄN KULKU

Tehtävät koostuvat interaktiivisesta opetusvideosta sekä mm. monivalintatehtävistä. Oppilaat tekevät tehtävät Valonian nettisivuilla.

**Oppilaiden tehtävänanto ja tehtävät: [valonia.fi/kestavaamenoa](https://valonia.fi/kestavaamenoa).**

### OPPIMISTAVOITTEET JA OPITTAVAT TAIDOT

#### Ympäristöoppi

- Opitaan mitä on kestävä liikkuminen
- Miten arjessa liikutaan kestävästi
- Liikenteen vaikutukset ilmastoon, luontoon ja terveyteen
- *S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen*
- *S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

#### Yhteiskuntaoppi

- Yhteiskunnan toiminta kestävän liikkumisen näkökulmasta
- Liikkumisen vaikutukset turvallisuuteen ja viihtyisyyteen
- *S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta*

## OSIO 2: REITIT KARTALLE – PAIKKAOPPIA LUOKASSA

Tehtävän tavoitteena on oppia hahmottamaan karttapalvelun perusominaisuuksien käyttöä sekä tunnistaa oman arjen keskeisiä kohteita ja reittejä kartalta. Kotitehtävässä tutustutaan oman arjen kannalta keskeisiin reitteihin uusin silmin tekemällä erilaisia havaintoja tehtäväkorttiin.

Tehtävä ohjaa oppilaita suhteuttamaan todellista maailmaa ja karttaa keskenään ja ymmärtämään paremmin näiden välistä yhteyttä. Osioon sisältyy yksilöllistä työtä luokassa sekä kotitehtävä.

- **Opetettava aine: Ympäristöoppi, yhteiskuntaoppi**
- **Arvioitu kokonaiskesto: 2 oppituntia + kotitehtävä**
- 

### TEHTÄVÄN KULKU

#### Oppitunnilla

Oppitunnin tehtävät on suunniteltu niin, että ne voi toteuttaa ohjeistuksen mukaisesti Googlen My Maps -työkalulla, joka on ilmainen ja avoimesti saatavilla, mutta vaatii kirjautumisen Google-tunnuksilla. Mikäli koulussanne on käytössä jokin muu karttasovellus, tehtävät voi toteuttaa ja valituilta osin soveltaa myös muulla työkalulla tehtäväksi.

- Tutustuminen Google My Maps-palveluun
  - ohjeet Google My Mapsin käyttöön löytyvät materiaalisivulta Osioista 2: Tutustu karttaohjelman käyttöön.
- Karttatehtävien tekeminen
  - oppilaiden tehtävänanto on materiaalisivulla Osiossa 2: Karttatehtävät oppitunnilla

#### Kotitehtävä

Kotitehtävä tehdään tehtävälomakkeelle, joka on tulostettavissa materiaalisivulta kohdasta Opettajan ohjeet ja tulostettavat materiaalit (alakoulu)

	Tehtävän kulku	Kesto
Vaihe 1	Karttapalveluun tutustuminen Omien kohteiden ja reittien piirtäminen kartalle. Reittejä koskevien kysymysten pohtiminen	1 oppitunti
Vaihe 2	Kotitehtävä: oman valitun reitin kulkeminen, havaintojen tekeminen	kotitehtävä
Yhteensä		1 oppitunti

## VALMISTELUT

1. Tutustu Google My Maps -palvelun käyttöön ja ominaisuuksiin ennen tunnin alkua (tai toista karttasovellusta käytettäessä suunnittele tarvittavat sovellukset tehtävänantoon ja ohjeistukseen)
2. Tulosta kotitehtävälomakkeet jaettavaksi oppilaille oppitunnilla materiaalisivulta kohdasta Opettajan ohjeet ja tulostettavat materiaalit (alakoulu)

## OPPIMISTAVOITTEET JA OPITTAVAT TAIDOT

### Ympäristöoppi

- Oman lähiympäristön tuntemus ja tarkastelu
- Karttanäkymän suhteuttaminen tosimaailmaan ja toisinpäin
- Karttojen roolin ja tarkoituksen ymmärtäminen
- *S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen*
- *S4 Ympäristön tutkiminen*

### Yhteiskuntaoppi

- Vastuullisen ja turvallisen liikkumisen harjoittelu sekä ympäristön havainnointi
- *S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta*

## OSIO 3: ULOS JA LIIKKEELLE – PAIKKAOPPIA LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ

Tehtävän tavoitteena on syventää keskustelua liikenteen ja liikkumisen erilaisista vaikutuksista. Paikkasidonnainen oppiminen ja erilaisten liikenteeseen liittyvien seikkojen havainnoiminen käytännössä auttaa oppilasta sisäistämään edellisissä osioissa läpikäytyt asiat. Tehtävä ohjaa oppilaita tarkastelemaan kohdealueen liikennettä, pohtimaan sen ominaispiirteitä, kestävyyttä ja omaa roolia osana sitä.

- **Opetettava aine:** Ympäristöoppi, yhteiskuntaoppi, liikunta
- **Arvioitu kokonaiskesto:** 2–4 oppituntia

### TEHTÄVÄN KULKU

Tehtävä toteutetaan rastikierroksena koulun lähiympäristössä. Jokaisella rastilla on kestävään liikkumiseen liittyvä tehtävä (kolme kysymystä ja kuvatehtävä). Oppilaat kirjaavat vastaukset tehtäväpaperiin. Rastikierroksen aikana täytetään myös havainnointikortti.

Oppilaat kirjaavat vastaukset tehtäväkortteihin. Tehtävät sisältävät myös valokuvausta. Valokuvat ladataan erikseen sovitulle alustalle.

	<b>Tehtävän kulku</b>	<b>Kesto</b>
<b>Vaihe 1: Tehtävänanto</b>	Ohjeistus ja jakautuminen pienryhmiin	15–30 minuuttia
<b>Vaihe 2: Rastikierros</b>	Rastikierroksen kulkeminen ja tehtävien tekeminen.	1–2 oppituntia reitin pituudesta riippuen
<b>Vaihe 3: Yhteenveto</b>	Tehtävien viimeistely, jos tarvetta. Tehtävien läpikäynti luokassa ja kuvien katsominen	1 oppitunti
<b>Yhteensä</b>		<b>2–4 oppituntia</b>

### VALMISTELUT

#### 1. Suunnittele lähiympäristöön kävelyreitti. Suositellut pysähdyspaikat ovat ohjeellisia:

- Pysähdys 1: Vilkkaamman tien varrella tai risteyksen lähellä
- Pysähdys 2: Liikennevalojen tai korotetun suojatien läheisyydessä
- Pysähdys 3: Puiston tai metsän laidalla
- Pysähdys 4: Metsässä tai puistossa
- Pysähdys 5: Koulun pihalla

Lisää rasti kartalle esimerkiksi Google Mapsissa ja tulosta kartta tai ota kuvakaappaus kartasta, tulosta ja lisää rastit käsin kartalle. Oppilaat suunnistavat rastikierroksen aikana paperikartan avulla.

Laminoi kartta niin se kestää käyttöä paremmin! Vaihtoehtoisesti, jos jokaisella ryhmällä on tabletti käytössä oppilaat voivat suunnistaa sähköisen kartan avulla.

### 3. Tulosta tehtävälaput

### 4. Jaa oppilaat pienryhmiin ja tarkista, että jokaisessa ryhmässä on vastuhenkilöt:

- Kirjurit, jotka täyttävät tehtävälaput
- Kirjuri, joka täyttää havainnointilistaa

### 5. Varaa luokkaan sopiva paikka vastauskorteille, jos haluatte laittaa ne lopuksi esimerkiksi seinälle yhteisesti katsottavaksi.

Kuvia voidaan myös katsoa yhdessä.

## OPPIMISTAVOITTEET JA OPITTAVAT TAIDOT

### Ympäristöoppi

- Liikenteen aiheuttamien vaikutusten tunnistaminen ja ymmärtäminen
- Liikenteen rooli osana yhteiskuntaa ja kotiympäristöä
- *S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen*
- *S4 Ympäristön tutkiminen*
- *S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

### Yhteiskuntaoppi

- Liikennesääntöjen, ennen kaikkea pyöräilyä koskevien, opettelu ja niiden vastuullinen noudattaminen
- *S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta*

### Liikunta

- Turvallinen ja vastuullinen liikkuminen osana lähiympäristön muuta liikennettä

## OSIO 4: TULEVAISUUDEN LIIKKUJAT – YHTEENVETO OPITUSTA LUOVANA PROJEKTINA

Tämä tehtävä toimii oppimateriaalikonaisuuden yhteenvetona. Tehtävän aikana pohditaan liikkumisen murrosta, miksi liikkumisen pitää muuttua ja miten. Kestävän liikkumisen ratkaisujen kehittäminen on ajankohtainen aihe, joka tulee näkymään meidän jokaisen arkielämässä. Tehtävä ohjaa oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan tulevaisuuden liikkumisen ratkaisuja taiteen keinoin. Oppilaita kannustetaan miettimään kestävän liikkumisen ratkaisuja laajasti eri näkökulmista: liikkumisen tarpeen vähentäminen, logistiikka ja tavarankuljetus, käyttövoiman ja infran kehittäminen, liikkuminen palveluna ja robotiikka. Tehtävä koostuu luovasta tehtävästä, joka voidaan toteuttaa joko yhden oppitunnin pituisena harjoituksena tai laajempaa kuvataideprojektina.

- **Opettava aine: Ympäristöoppi, yhteiskuntaoppi ja kuvataide**
- **Arvioitu kokonaiskesto: 2–7 oppituntia riippuen kuinka laajana tehtävä toteutetaan**

### TEHTÄVÄN KULKU

Osiossa on kaksi vaihtoehtoista toteutustapaa, joista valitaan yksi, joka toteutetaan ryhmän kanssa.

1. Lyhyt harjoitus: Tulevaisuuden liikkumisväline (n. 1–2 oppituntia)
2. Luova projekti: Tulevaisuuden maisema (5–7 oppituntia, osan työstä voi tehdä myös kotitehtävänä)

Oppilaiden tehtävänanto ja tarkempi kuvaus vaihtoehtoista on materiaalisivulla kohdassa 4. Tulevaisuuden liikkujat (alakoulun osio)

#### Tulevaisuuden liikkumisväline

	Tehtävän kulku	Kesto
<b>Vaihe 1: Ohjeistus</b>	Oppilaat voivat tehdä tehtävän yksilö-, pari- tai ryhmätehtävänä.	5 min
<b>Vaihe 2: Toteutus</b>	Oppilaat ideoivat tulevaisuuden liikkumis- tai kuljetusväline A3-paperille piirtämällä ja kirjoittamalla	1–2 oppituntia (ja/tai kotitehtävä luovassa projektissa)
<b>Yhteensä</b>		<b>1–2 oppituntia</b>

## Tulevaisuuden maisema

	Tehtävän kulku	Kesto
<b>Vaihe 1: Ohjeistus ja ideointi</b>	Ohjeistus ja jakautuminen ryhmiin (esim. samat ryhmät kuin rastikierroksen aikana). Oppilaat aloittavat ideoimalla ja kokoamalla ajatukset paperille esimerkiksi ajatuskartan muodossa.	1 oppitunti
<b>Vaihe 2: Kollaasi</b>	Ideat ja ajatukset kootaan kollaasiksi suurelle paperille. Oppilaita kehoitetaan käyttämään mahdollisimman paljon kierrätysmateriaaleja ja yhdistämään erilaisten materiaalien käyttöä.	3–5 oppituntia
<b>Vaihe 3: Esittely</b>	Ryhmät esittelevät teoksensa luokalle tai järjestetään taidenäyttely koulun aulassa.	1 oppitunti
<b>Yhteensä</b>		<b>5–7 oppituntia</b>

## OPPIMISTAVOITTEET JA OPITTAVAT TAIDOT

### Kuvataide

- Visuaalinen ilmaisu ja tarinankerronta taiteen keinoin
- Monipuolisten taiteellisten välineiden ja materiaalien käyttö
- Kokemuksellinen ja toiminnallinen oppiminen
- *S1 Omat kuvakulttuurit*

### Ympäristöoppi

- Maapallon reunaehdot, ilmastonmuutos ja sen hillitseminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä terveyden edistäminen liikkumisen näkökulmasta
- Ihmistoiminnan ja luonnonympäristön tilan välisen yhteyden ymmärtäminen
- *S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen*
- *S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

### Yhteiskuntaoppi

- Kestävän liikkumisen tulevaisuuden ratkaisuihin tutustuminen
- Uusien liikkumismuotojen ja -palveluiden vaikutus omaan elämään
- *S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta*
- *S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen*